

Iskreno čestitamo vsem delovnim ljudem in krajanom ob prazniku dela 1. maju, dnevu ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda 27. aprilu in dnevu osvoboditve 9. maju

BRANKO OMERZU

Sto let rdečega praznika

Letos mineva natanko sto let od krvavih dogodkov v Chicagu, ki so pretresli delavstvo vsega sveta, da si je 1. maj – dan, ko je bila prelita delavska kri, na predlog 1. kongresa druge internacionale, izbralo za svoj praznik. Naši delavci so se pozivu praznovanja 1. maja odzvali med prvimi. Od 1890. leta prvi dan v mesecu maju ni enak drugim dnevom v letu. Na ta dan so delavci ustavili stroje in praznovali svoj »rdeči praznik«. Praznovali so ga kljub policijskim palicam, prelivanju krvi in grožnjam delodajalcev. Ta dan se je najtesneje povezal z življenjem in bojem delavcev. Zgodovina delavskega gibanja bi bila nepopolna, če vanjo ne bi vključili zgodovine prvega maja.

V dneh, ki so pred nami, bomo praznovali nekaj pomembnih dogodkov – praznovali bomo 45-letnico ustanovitve osvobodilne fronte, praznovali 1. maj in 41-letnico osvoboditve in zmage nad fašizmom.

V teh dneh praznovanja in številnih proslav se bomo s tesnobo v srcu, da ni več med nami, spomnili največjega sina Jugoslavije – tovariša Tita.

Morda je to trenutek, ko se lahko zamislimo, kaj je pravzaprav svoboda, kaj pravzaprav pomeni to, da si v gumbnico svobodno zapnemo rdeč nagelj, da zapoje mo pesem, se svobodno sestanemo z znanci in prijatelji. V to svobodo je vtakano mnogo, mnogo kot nagelj rdeče krvi, vtakano je mnogo trpljenja in muk.

Niso vsi narodi svobodni, ne morejo vsi ljudje zapeti in se poveseliti. Na svetu je še veliko trpljenja, lakote in izkoriščanja bogate manjšine nad revno večino. Se vedno so vojne, še vedno je rasno zatiranje, zatiranje delavcev, kmetov, svobodno in napredno mislečih ljudi. Zato varujmo svojo domovino, varujmo našo svobodo in neodvisnost, krepimo bratstvo in enotnost narodov in narodnosti, krepimo politiko miroljubnega sodelovanja in neuvrčenosti. Zavzemajmo se za mir in prijateljstvo na svetu, za sožitje in medsebojno sodelovanje ter miroljubno urejanje mednarodnih odnosov. To je bila pot Tita – to mora biti tudi naša pot.

Čas, v katerem živimo, ni lahak, a dejstvo, da smo prav iz najtežjih časov v naši zgodovini vselej izšli še močnejši, še bolj strnjeni in enotni, nas mora spodbuditi k večji aktivnosti, k boljšemu delu in doslednejšemu uresničevanju dolgoročno zastavljenih ciljev. Naše delovanje mora biti usmerjeno v uveljavljanje politike opiranja na lastne moči, k večji odgovornosti in utrjevanju zavesti vseh delavcev in delovnih ljudi – samoupravljalcev, da ustvarjajo zase in za prihodnje rodove.

Vsem delavcem, delovnim ljudem in občanom naše občine želimo ob naših praznikih, v svojem imenu in imenu občinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana Center veliko osebne sreče in delovnih rezultatov.

JANEZ UČAKAR

V Ljubljani, pred 41. leti

Pred tem so se vrstili dnevi ogorčenih bojev. Morilsko klanje je bilo zadnje dejanje obupancev – okupatorjev in izdajalcev lastnega naroda. Sledil je panični beg pred silno močjo trpinčenega naroda in nadčloveške moči partizanskih brigad. Potem pa je napočil veliki dan... Silna moč in sila po svobodi, je tistega majskega jutra privrela na dan z vso gorečnostjo še živih trpinov uklenjenega mesta Ljubljane.

Svoboda! Na pragu tega dne, v ruševinah, v mlakah krvi borcev in aktivistov in poslednjih tragičnih žrtev, je Ljubljana planila na dan s cvetjem, s tisočimi doslej skritimi zastavami. Preštevali so se živi in mrtvi. Veseleje? Ni bilo časa za izliv vseh čustev.

Izredno organizirani ilegalci mesta, prežeti z revolucionarnimi izkušnjami, so tedaj prevzeli nase vso težo varstva pridobljenih pravic, s tem tudi pomanjkanje in vse tegobe, ki jih je vojna pustila za seboj.

Se dolgo po vojni je bilo potrebno s samodisciplino, z odpovedovanjem, z delom brez urnika urejati življenje v mestu. Veliko je bilo storjenega kljub tankim rezinam kruha in z drobnostmi odmerjenimi osnovnimi človeškimi potrebami. Osnovna prvina tega časa je bilo delo in osebne moralne vrednote.

S tako aktivnostjo vseh občanov, prepojenih z željami po napredku, je bil v nekaj letih dosežen nesluten razvoj, tako v znanosti, v izobraževanju in izboljšanju materialnih dobrin. S tako rastjo in vse hitrejšim razvojem mesta, z vse večjimi težnjami po udobnosti na vseh ravneh, se je pokazala tudi kopica novih problemov in deloma tudi že znaki razvrednotenja moralnih lastnosti, kot so enakopravnost vseh delovnih ljudi in morala v medčloveških odnosih.

Naš sistem je bil zasnovan na avnojskih načelih, na samoupravljanju in na enakopravnih odnosih med delovnimi ljudmi, med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

V povojnem obdobju smo se oslanjali le na lastne sile, saj drugega izhoda ali opore ni bilo. Toda ostati na takih pozicijah ni bilo mogoče v nedogled. Sledila so zadolževanja v tujini, napredek se je navidezno povzpela do zavirljivih razsežnosti. Nismo se vsi zavedali, da ta blesteč napredek in bogatenje ne sloni na sadovih dela. Se le zadnja leta, ko so nas nekoč »radorarni« dajalci posojil pritisnili z vso težo, je postalo jasno, da so bila dragocena denarna posojila neodgovorno vlagana tudi v zavžene investicije s simptomatičnimi znaki grandomanije, namesto da bi jih uporabili za posodabljanje lastnega znanja, lastne proizvodnje in lastnega napredka.

Danes nas skrbijo razhajanja, socialno razslojevanje, bogatenje, ki ne izvira iz dela, oblastniško ravnanje in kratenje samoupravnih pravic delavcev in ustvarjalcev.

Zaradi tega nas toliko bolj zavezujejo slepi, ki so bili sprejeti na nedavnih kongresih ZSS, ZSMS in ZKS. Postaviti se moramo na trdna tla, da brez omahovanja dokazemo sebi in družbi, da smo sposobni in z vso odločnostjo pripravljeno delati in zagotoviti varnejši in boljši jutrišnji dan.

V današnji krizi lahko črpamo nauk iz naše bojevitve preteklosti, iz njene zmage. Pred narodom, ki ve kaj hoče, ne more biti nobene ovire, ki bi je ne mogel obvladati.

DUŠAN SEMOLIČ

Večno veljavne vrednote

Prepogosto leta, še zlasti desetletja, potiskajo v pozabo dogodke iz našega življenja, ki so v določenem času vplivali na usodo mnogih ljudi in celo narodov. Prenekatera življenjska pot se je zaradi njih lahko in morala povzpeli iz brezna obupa, zatiranja in uničenja. Prenekatero življenje je pri tem tudi ugasnilo. In prerado se zgodi, da se na to dogajanje razširi meglica pozabe.

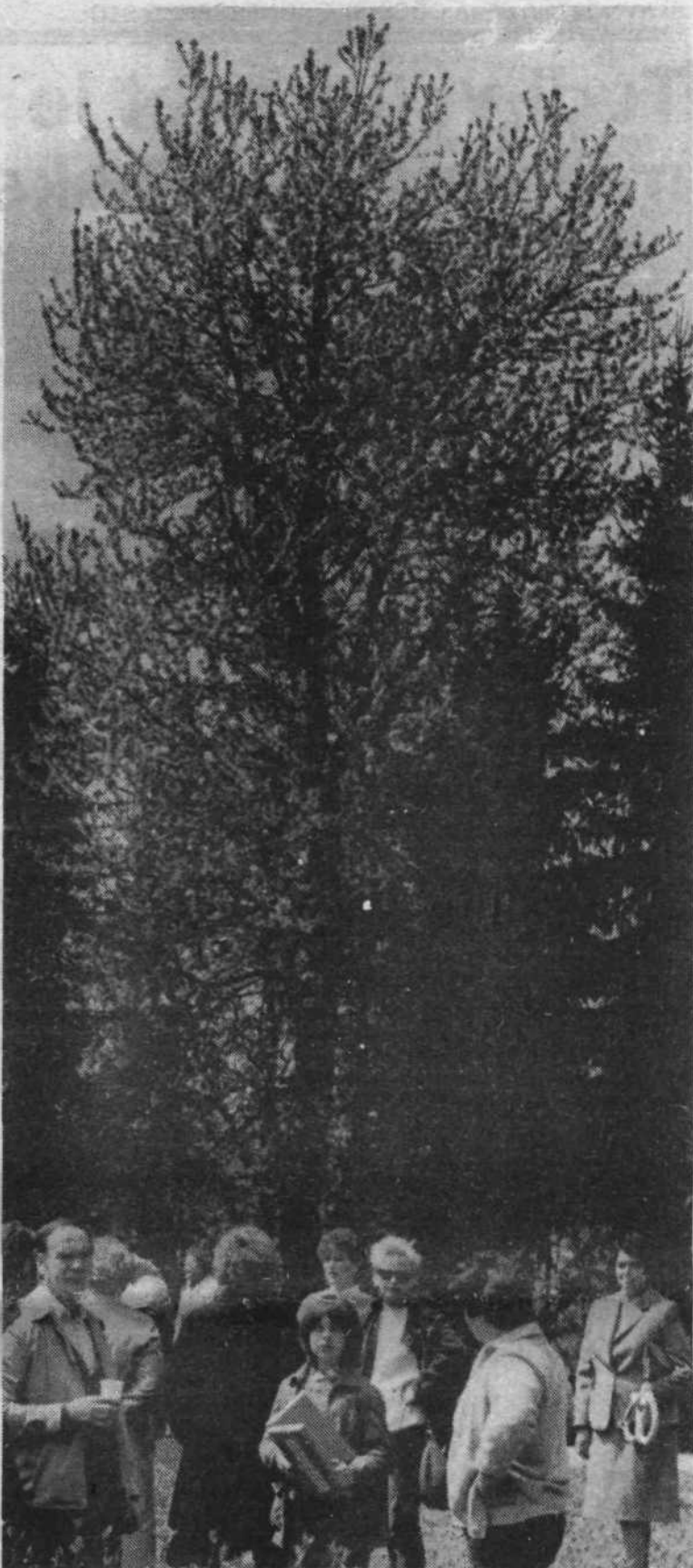
Je pa dan, praznik, ki z leti, desetletji, z novimi generacijami ostaja naš, skupen praznik, praznik tistega aprilskega dne 1941 leta, ko se je rodila velika ideja, veliko izročilo OF, ki je sicer ni mogoče mehanično prenašati v današnjo SZDL, toda njene vsebinske in človeške vrednote so in bodo večno veljavne.

Osvobodilna fronta je pomenila začetek slovenskega in jugoslovanskega najbolj množičnega gibanja. To je bila akcija, ki je besede in ideje spremenila v življenje. Bila je fronta vseh svobodoljubnih in poštenih ljudi. Imela je svoj program, razumljive temeljne točke, od vseh sprejete in izvajane.

In če kaj in kje, lahko in moramo iskati navdih v tedanj. OF.

Tudi v SZDL imamo program, celo več programov – od ustave, dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, Kardeljevega razvoja, Kritično analizo in še kaj. Da, tisto, kar nam nikakor še povsem ne uspeva, bi pa lahko in moralo, je akcija, učinkovita akcija, ki bi, ne samo zaradi zgodovine, pač pa predvsem zaradi današnjih življenjskih razmer in perspektiv, spreminjala zapisane ali izrečene besede v življenje. In ali ni morda prav ta praznik, praznik OF, trenutek tudi za to, da si vsak izmed nas odgovori na vprašanje – kaj lahko za to akcijo storim sam in kaj skupaj z drugimi sodelavci, sokraji? Morda že danes, ne jutri!

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XIII – 30. april 1986

Štev.: 6-7-8 BREZPLAČNO

Lahko smo zadovoljni s tem, kar smo danes dosegli. Zlasti, če upoštevamo, da smo začeli v nerazviti deželi, da smo se morali učiti v praksi, da je seveda moralo biti tudi veliko napak in pomanjkljivosti. Tega pa je veliko še danes. Vendar ko danes gledamo našega človeka, proizvajalca, ko gledamo ta veliki zbor eminentnih, politično in ekonomsko zgrajenih ljudi, ki vedo kaj hočejo, in ki imajo snov, s katero se ukvarjajo, v rokah in v glavi – potem je uspeh, ki smo ga doslej dosegli, resnično ogromen. Milijoni ljudi so šli skozi samoupravljanje v naši deželi, vi pa ste tukaj predstavniki nekaj milijonov jugoslovanskih proizvajalcev. To je velikanska sila.

Jožip Broz Tito 1952-1980

